

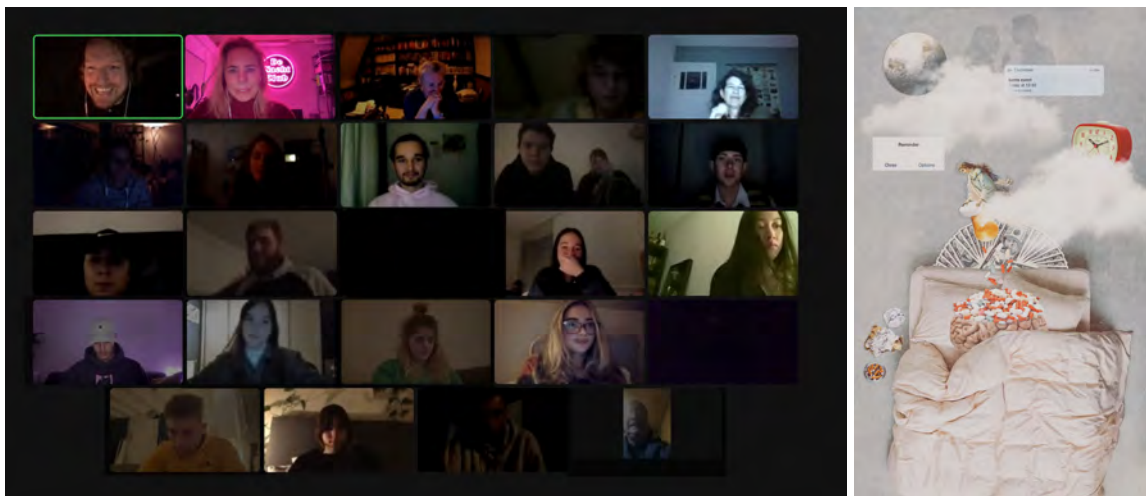
Onderzoeksweken De Nacht Club met studenten Willem de Kooning Academie, Gemeente Roosendaal en Gemeente Rotterdam
begeleiding door Jaap Warmenhoven (Matching Futures), Myrthe Veeneman en Marjolein Vermeulen (MV design)

Hoe maak je veilig?

De Nacht Club krijgt nieuwe vestigingen

Twee jaar geleden opende De Nacht Club – een veilige plek voor onveilige onderwerpen – in Rotterdam Zuid, en breidt zich nu uit naar andere wijken in Rotterdam, Nederland en België. De Nacht Club is geen doorsnee nachtclub. Het maakt met eenvoudige ingrepen de openbare ruimte tot een intieme ontmoetingsplek. Het is ontstaan uit het verlangen naar onverwachte ontmoetingen om bubbels te doorbreken. De Nacht Club nodigt bewoners en professionals uit om eerlijker, intiemer en met meer durf met elkaar om te gaan – beschermt door de nacht. Tijdens twee onderzoeksweken begin januari 2022 ontwierpen studenten aan de Willem de Kooning Academie een Nacht Club voor de wijk Burgerhout in Roosendaal en Lampreibuurt in Hoogvliet. Zij gebruiken daarbij de nacht als co-designer om een bijzondere plek te creëren waar vreemden intieme ontmoetingen kunnen hebben en verlangens en angsten kunnen uiten. De onderzoeksweken kregen vorm samen met partners Gemeente Roosendaal en Gemeente Rotterdam. Deelnemende studenten zijn eerste en tweedejaars creatieven met verschillende disciplines (ruimtelijk ontwerp, branding, grafisch ontwerp, leisure management).

Een impressie van het proces, ideeën, inzichten en leerervaring:

20 studenten maken kennis met De Nacht Club en delen met beelden, filmfragmenten, gedichten en anekdotes wat hen 's nachts wakker houdt.

Waar lig jij wakker van?

Op maandagavond 10 januari ontmoeten studenten elkaar en partners tijdens de kick-off in een online Nacht Club setting. Oprichters Jaap Warmenhoven en Marjolein Vermeulen laten hen kennismaken met De Nacht Club. Studenten en partners ervaren zelf hoe het voelt om onderwerpen te delen die de veiligheid van de nacht kunnen gebruiken.

Wat een bijzondere ervaring was dit! Ik sta versteld van de openheid die er onder studenten naar voren kwam. Ik probeer het te verklaren maar ik tast in het duister. Op een vraag als 'wat houd je wakker in de nacht' verwachtte ik antwoorden als 'klimaatverandering, polarisatie, etc.', maar er kwamen persoonlijke verhalen naar voren over eenzaamheid, angst om alleen achter te blijven, depressie, FOMO, adhd en insomnia – en ook diepzinnige gedachten als: "Blaft een hond in zijn eigen taal? Als we naar muziek van de jaren 70 luisteren, zijn we dan aan het tijdreizen? Zijn er momenten waarop ik bijna dood ging, maar dat niet door had?" Kortom, hoe creëer je in no-time een veilige en open sfeer waarin studenten hun diepste kwetsbaarheden durven te delen? Zou het door de Nacht komen? Door de anonimiteit? Door het type studenten? Door de context die meegegeven is? Heel interessant! Heb dit nog niet eerder meegemaakt.

— Pascal, onderzoeker gemeente Roosendaal.

De Nacht Club in een snelkookpan

Na een bijzondere aftrap volgen de studenten, in het korte tijdsbestek van 1,5 week, de stappen van een ontwerpproces voor een Nacht Club:

Dag 1 – context van de wijk en onderzoeksvragen

Studenten leren over het ontstaan en de principes van De Nacht Club. Daarna volgen korte presentaties van partners. Marij Quirijnen en Pascal Collard van team 'Roosendaal spreekt Roosendaal doet' vertellen over de context van de wijk Burgerhout en Eline Seijbel van scrumteam Lampreibuurt! deelt ervaringen uit de Lampreibuurt in Hoogvliet Rotterdam. Ze vertellen over hun werk en de uitdagingen die ze daarin tegenkomen. Over hoe in Hoogvliet voor de gemeente niet zichtbaar is welke krachten en kwaliteiten zich in de buurt bevinden. Over hoe jongerenwerkers moeite hebben om in Burgerhout met jongeren in contact te komen. Studenten starten vervolgens een kort onderzoek vanuit de vragen:

Hoe is het om te wonen en deel uit te maken van de Lampreibuurt?

Hoe is het om jong te zijn in Burgerhout?

Wat zijn de sociale behoeften en verlangens van (jonge) mensen?

Welke rol kan De Nacht Club hierin spelen?

Dag 3 – empathisch onderzoek

Studenten bezoeken de buurt, spreken en observeren bewoners en professionals, en ontdekken eerste thema's die mogelijk interessant zouden kunnen zijn voor een Nacht Club. Zoals bijvoorbeeld in Roosendaal, waar het studenten opvalt dat jonge mensen zich vooral in de gaten gehouden voelen maar niet echt gezien. In de Lampreibuurt ziet een student veel dure auto's bij armoedige woningen. "Iedereen wil wat zijn". Trots zou een belangrijk thema kunnen zijn. Ondanks een vluchtig bezoek zijn het de frisse blik en vragen van deze jonge creatieven die professionals in de wijk al eerste nieuwe inzichten brengt.

Boven: Jongerenwerkers leiden kleine groepen studenten rond in Burgerhout. Eline gaat met studenten o.a. langs de buurtstudio in de Lampreibuurt. Onder: Studenten testen hun idee voor een Nacht Club interventie eerst met elkaar, in het klein, op de academie.

Dag 4 en 5 – conceptontwikkeling en rapid prototyping

Vanuit de thema's bedenken studenten verschillende ideeën voor een Nacht Club, zoals een nachtwandeling voor vrouwen die 's avonds niet meer straat op durven of een 'intimacy booth' waarin bewoners anoniem over zorgen kunnen spreken. De ideeën worden op dag 5 op de kunstacademie uitgewerkt tot een eenvoudig prototype. Door te oefenen zien studenten welke setting en vorm voor hun Nacht Club zou kunnen werken. Welke vragen kunnen leiden tot intieme gesprekken. Welke objecten en handelingen kunnen bijdragen aan het creëren van een veilige plek voor onveilige onderwerpen.

Dag 6 en 7 – ontwerp interventie

Om te ontdekken hoe hun Nacht Club concept betekenis kan krijgen in de wijk maken studenten een ontwerp voor een kleine interventie. Op dinsdagavond 18 januari voeren ze deze uit. Een jongere mept een piñata bungelend aan een goal met een paar klappen uit elkaar. Vragen dwarrelen het veld op. Verderop lichten glazen flessen af en toe op. Mensen staan in een cirkel op een verlaten stuk groen. 47 kilometer noordelijker loopt op hetzelfde moment een groepje langs een lantaarnpaal. Het is er verder uitgestorven. Een kleurige flyer wappert in de wind. "Waar kun jij uren over praten?"

Dag 8 – inzichten en uitkomsten uitwerken tot een voorstel

"The day after" zijn studenten vol van wat ze de vorige avond hebben meegemaakt. Enthousiasme over hoe hun Nacht Club interventie zorgde voor een ijsbreker, hoe open mensen vertellen zodra ze De Nacht Club instapten. Ook frustratie over mensen die niet kwamen, over zelf niet kunnen deelnemen omdat je in quarantaine moest of worstelde met een taalbarrière. We begeleiden studenten om voorbij de frustratie en het enthousiasme te kijken. En inzichten en ontdekkingen over wat mensen beweegt te gebruiken om een voorstel te doen hoe hun Nacht Club impact kan creëren.

Dag 9 – presentatie en uitwisseling

Studenten delen inzichten, ervaringen en voorstellen tijdens een presentatie met partners. Deze presentatie is geen eindpunt, maar een co-creatief moment in een langer proces: er gaan nieuwe Nacht Clubs komen in deze wijken. Wat kunnen de voorstellen van de studenten voor deze buurten betekenen? Vanuit dit perspectief reageren partners en studenten op elkaar. Wat volgt is geen beoordeling, maar een open gesprek over wat kan, wat opvalt. Iedereen is onder de indruk van de rijkdom, en de waarde van een andere kijk. Niet alles loopt zoals je hoopt of verwacht. Maar het is de studenten gelukt een verrassende setting te creëren en mensen op gelijke voet te benaderen, en dat heeft veel persoonlijke en mooie gesprekken opgeleverd.

Op de volgende pagina's staan kort de voorstellen beschreven.

De presentaties zijn ook te bekijken op: <https://vimeo.com/669792082> wachtwoord: intimacy

Come Full Cirkel Ground

Clemence Ching, Louison Jacoby, Daphné Osterrieth

Op een donker verlaten veldje in Burgerhout staan mensen in een cirkel. Twee jongens die nog laat een balletje gingen trappen, een vrouw die de hond uitlaat, een ambtenaar van de gemeente, een man die toevallig voorbij liep, een tweetal studenten. Ze houden allemaal een fles in hun hand. In het donker klinken uitspraken over de buurt. Sommige flessen lichten af en toe op, wanneer iemand het eens is met een uitspraak, zoals 'ik houd van mijn buurt' of 'ik heb vrienden in mijn buurt'. Naar verloop van tijd ontstaat een open en levendige discussie.

"Onze interesse is de intimiteit en anonimiteit van de nacht. Wij zien in Burgerhout afzonderlijke gemeenschappen die naast elkaar leven, maar niet met elkaar. We vermoeden dat status een grote rol speelt bij deze onzichtbare grenzen. In de Engelse taal zijn er twee woorden voor grens. Je kunt spreken over boundaries en borders. Boundaries zijn hard, zoals hekken en muren. Borders zijn breder en rijker, het zijn gebieden waar verschillende mensen gebruik van maken en dingen kunnen delen.

Kunnen we van harde onzichtbare grenzen in Burgerhout naar rijkere grensgebieden? Ons voorstel voor een Nacht Club in Burgerhout is gericht om hier een begin mee te maken. Breng verschillende gemeenschappen samen in een cirkel. Strip mensen van bijna alle zintuigen, breng ze in het donker, zonder al teveel afleiding. Laat ze spreken zonder status te incorporeren, moedig ze aan om een middenweg op te zoeken en ook gedeelde waarden te ontdekken. We zijn benieuwd of mensen zo meer oog krijgen voor de verschillende perspectieven die in de wijk leven, maar ook voor de overeenkomsten."

Bijzonder om te zien hoe mensen zich open stelden tijdens de interventie. We zijn ons bewust van verschillende gemeenschappen in de wijk en deze vorm maakt het mogelijk om vaker met elkaar in gesprek te komen.

– Marij en Pascal, gemeente Roosendaal

I think this group portrayed it the best - the value of anonymity for neighborhoods like Burgerhout. Anonymity, even if not full, at least partial. It kind of let's people be a bit more confident in saying what they feel out loud because they don't feel as watched and under a "spotlight".

– student Erik

De omgeving is nu niet uitnodigend voor jongeren om elkaar (onverwacht) tegen te komen.

– student Louison

Pin-EyE-ta

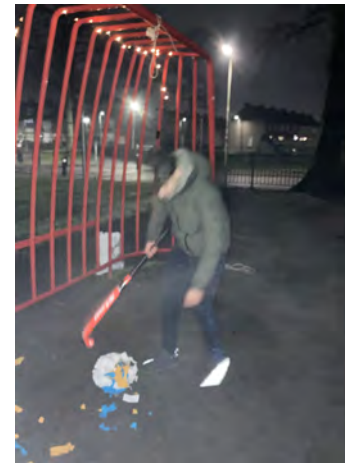
Abel Agterberg, Fien Bergmans, Tamara Oldenburg, Fürkan Ertugrul, Erik Juhanson, Ruth Fraanje, Huigh van Donselaar, Borre van Leeuwen en Joëlle Damen.

Twee grote papieren oogballen hangen op dinsdagavond bij het trapveldje. Een jongen met een hockeystick ramt in op de piñata. Dat voelt eigenlijk best wel heel lekker, na al die frustratie van de laatste tijd. Al twee jaar voornamelijk thuis studeren door Corona, en er is “geen reet” te doen hier in de buurt. Gekleurde papertjes dwarrelen over het veld: heb jij ruimte om jezelf te kunnen zijn? Heb je wel eens ongemakkelijk gevoeld om de straat op te gaan? Ook een man is opgelucht nadat hij een van de ogen kapot heeft geslagen.

“Jongeren in Burgerhout voelen zich bekeken, maar voelen ze zich ook gezien? Wij vangen op dat volwassenen en rangers jongeren op straat in de gaten houden. Iedereen kent elkaar in deze buurt. Om wat te beleven ga je naar andere plekken. Jong volwassen ouders geven aan dat het prettig wonen is, maar houden met een argwanend oog bepaalde straten in de gaten. Voor het trapveldje wilden jongeren graag kunstgras, maar het is van dermate slechte kwaliteit dat er alleen jonge kinderen spelen die het niet erg vinden dat hun kleren vies worden.

Ons idee om een piñata te maken in de vorm van een oog kwam voort uit het gevoel dat jongeren hadden bekeken te worden. We creëerden een klein ritueel om het gesprek hierover te openen.

Wij zien De Nacht Club ook als een manier om tot beschutte sociale ontmoetingsplekken te komen waar jonge mensen elkaar ook 's avonds en 's nachts kunnen treffen. Plekken waar je rustig kunt hangen, geschikt voor slechte weersomstandigheden, waar je ook je telefoon kunt ophalen of gratis wifi hebt.”

*“Ik heb toch niks beters te doen”
“Ik ken toch iedereen in de wijk”
“Ik ontwijk wel sommige plekken tijdens mijn rondje”*

*Ik ben onder de indruk van dit originele ontwerpidee, dat heel intuïtief aansloot bij jullie publiek van jonge mensen. Jullie beste vragen die uit de Pin-EyE-ta kwamen, waren voor mij de vragen die niet alleen gingen over wat jullie (of de gemeente) wilden weten, maar ook afgestemd zijn op waar mensen eigenlijk over willen praten. Vragen stellen is geen eenrichtingsverkeer.
– Jaap Warmenhoven, begeleider en oprichter van De Nacht Club*

Walk to Talk

Kaisia Pluskota, Arne Kleinen, Lisanne Spaans, Hoby Moerland, Marloes Hartsuiker, Maxime Lems, Sean van Nikkelen Kuijper, Quincy Sittrop, Bibian Brinkers.

In twee kleine groepen lopen we door de wijk. Onderweg komen we op verschillende plekken persoonlijke vragen tegen over het leven in de wijk. Idee is dat mensen deze vragen kunnen beantwoorden door iets op te schrijven, zodat ze ook dingen kunnen benoemen waar ze liever niet direct voor uitkomen. In de praktijk blijkt het moeilijk om mensen wat langer te spreken. Na een korte achtervolging spreken we een jonge schilder. Bij hem werkt de vraag 'waar kun je uren over praten' goed. De schilder begint uitgebreid over zijn vak als schilder te praten, en hoe hij youtube filmpjes kijkt om beter te worden. Tijdens de wandeling ervaren studenten in gesprek met Eline van de gemeente hoe fijn het kan zijn om 's avonds je hart te luchten.

Tijdens bezoek aan de wijk in de eerste week valt de studenten al op hoe leeg en verlaten de buurt is. Wat zorgt ervoor dat mensen niet graag buiten komen. Een oudere man bij de supermarkt heeft een geweldsincident meegemaakt, hij wil graag de wijk uit. Irene van de buurtstudio vertelt over jonge alleenstaande moeders die zich ongemakkelijk voelen op straat, waar soms mannen rondhangen. De studenten: "Wij zien vooral dat het uitdaging is om mensen hun huis uit te laten gaan, dat ze het durven, kunnen, en dat ze er zin in hebben." Daarom richtten de studenten zich met hun interventie op laagdrempeligheid en wegnemen van schaamte. Voor Eline is dat een mooie conclusie. Voor haar is dit idee een begin van een nieuwe kijk op de wijk. De ideeën van de studenten hebben haar ook weer op ideeën gebracht: bijvoorbeeld om kinderen de wandeling te laten lopen en deze vragen te laten stellen, ook aan hun ouders.

"Ik vond het heel fijn om bij jullie interventie te zijn. Sommige vragen waren echt heel goed. Ik ervaarde zelf hoe je in de avond makkelijk tot een persoonlijk gesprek komt, juist doordat er andere aandacht is en andere vragen worden gesteld."
– Eline

"We chose an intimate approach with broad open questions not linked to the neighborhood. The value of this approach is to see inhabitants just as humans and not as people who should be helped."
– student Hoby

Reflectie van studenten, partners en begeleiders

I was surprised by how quickly we got to know a neighborhood. Somewhere I had never been before and I've learned so much, even without talking to loads of people. I feel closer to a place I have no ties with.

– Marloes

I was suprised how silent a neighborhood can look while it is known for it's unsafety and criminality. You ofcourse have a sort of prejudice.

– Hoby

Through the design approach we were able to come up with many ideas that helped us refine our design. For example, by talking to people we were able to focus on the problems they face instead of the problems we are told from the municipality or youth workers.

– Fürkan

I'm personally not a fan of being not in control of my own work, however designing this Night Club helped me to see how fun it can actually be to abandon control.

– Erik

De reden waarom falen wordt gewaardeerd in een ontwerpbenadering is niet omdat falen noodzakelijkerwijs beter is dan succes. Het is omdat we een sterke voorkeur hebben voor succes in ons dagelijks leven. Wat moet worden tegen gegaan, zodat we aandacht kunnen schenken aan de informatie die we krijgen tijdens momenten die op mislukkingen lijken.

– Jaap Warmenhoven, De Nacht Club

Ik was het meest verbaast over hoe weinig tijd je relatief nodig hebt om zo'n interventie te doen.

– Borre

Het probleem wat in Hoogvliet speelt is veel groter dan we in het begin dachten. Door het persoonlijker te maken creëer je een beter band met de buurtgenoten.

– Arne

The participation of in habitants created the hole research. Without them there wouldn't be any problem or solution to search for.

– Tamara

When working in my group I learned that sometimes serious problems need a fun solution, like breaking a piñata filled with deeper questions and discussing them while surrounded by fairy lights.

– Erik

It showed me that my work can be more than just mine. It is interesting to involve other people's stories.

– Marloes

Goed om te zien dat je De Nacht Club op hele verschillende manieren kunt aanpakken. Dat vond ik heel aantrekkelijk.

– Marco, jongerenwerk Roosendaal

Ik heb ontzettend genoten, ik ben zowel anders gaan denken over de buurt als over mijzelf.

– Eline, gemeente Rotterdam

What suprised me the most was the dedication of the municipality and the other external parties. I loved this dedication and it made me feel like we were here to actually make a difference!

– Lisanne

Zelfs als je denkt dat je geen goed onderzoeksmateriaal hebt voor een diepere analyse van wat mensen beweegt, helpt het om te beseffen dat dit niveau er altijd is. Zelfs oppervlakkige antwoorden kunnen je een idee geven van wat eronder ligt. Het is gemakkelijk om veel van de beschikbare informatie over het hoofd te zien.

– Jaap Warmenhoven, De Nacht Club

Mensen verwachten niet dat dit soort dingen worden georganiseerd in de avond/nacht. Hierdoor merkte ik aan de deelnemers dat ze verrast maar ook geprikkeld waren en hierdoor kon je makkelijker een gesprek starten. Ik kreeg het gevoel in de wijk waar wij het deden dat mensen zich niet vaak uitspreken over hun leven in de buurt op wat voor manier dan ook.

– Borre

I think the experience at the night club is very important to invite people and make them curious. Make use of all their senses with astonishing visuals that they're normally not used to in their neighborhood.

– Abel

I was a bit sceptical at first, but after day one with us sharing what keeps us up at night I got the feeling of safety of talking about my deeper feelings and encouraging others to do so as well.

– Erik

Goed om dezelfde issues te zien in de twee verschillende buurten en hoe we hier op kunnen voortborduren wanneer we verder gaan.

– Marij, gemeente Roosendaal

I was suprised about how much there is to find out about an area which the municipality isn't aware of.

– Daphne

Wat ik leerde over samenwerken is dat iedereen elkaar wilt helpen. Iedereen komt met zijn of haar ideeën. Je moet elkaar de ruimte geven om je zegje te mogen doen of om uit te kunnen praten. En als je het ergens niet mee eens bent dat je dat op een normale manier kan aangeven in plaats van iemand naar beneden halen.

– Fien

Bringing together and collecting different opinions, stories and perspectives. Where maybe the inhabitants would normally not discuss or come up with these topics, our research could result in links that would not have been formed otherwise.

– Hoby